

Lærði skjaldrini á

- Skjaldrini hava havt stóran týðning fyri uppvaksandi ættarlið, ikki minst fyri meg og míni systkin. Eg eri bara ovurfegin um, at eg eri so heppin, at eg kann føra tey víðari. Tað er mín skylda, og eg havi sagt við míni børn, sum duga tey flestu, at føra tey ikki skjaldrini víðari, so fara tey, sigur Vilhelmina Larsen í Dali, millum børnini kend sum omman í Likkulikkuleia

Turið Kjølbro

Sigur tú Vilhelmina Larsen í Dali, sigur tú eisini skjaldur. Og øvut. Vilhelmina telst millum tey fáu, ið enn hava henda stóra dýrgripin, sum skjaldrini eru, inni at sær dagliga, og sum vilja gera alt fyri, at tey ikki fara.

- Eg eigði ikki skjaldrini. Tey eru okkara stóra felags fólkaogn, og tey hava havt ómetaliga stóran týðning fyri uppvaksandi ættarlið. Ikki minst fyri meg og míni systkin. Eg eri bara ovurfegin um, at eg eri so heppin, at eg kann føra tey víðari. Tað er mín skylda, og eg havi sagt við míni børn, sum duga tey flestu, at føra tey ikki skjaldrini víðari, so fara tey, sigur Vilhelmina Larsen.

Umhvørvið á Trøðni

Vilhelmina Larsen er fødd og uppvaksin í Skálavík. Hon er dóttir Jógvan á Trøð, og abbadóttir Tróndur á Trøð, báðir tiltiknir kvæðakempur. Mamman Elsebeth, vanliga nevnd Elspa, var ættað úr Vík.

- Flestu skjaldrini havi eg lært av pápa mínum. Tey gomlu í barnaheiminum hjá pápa lærdu honum tey, og tey lærdu tey somuleiðis frá teim gomlu í teirra barnaheimi. Í okkara barnaheimi á Trøðni var stór tradisjón fyri kvæðum, sangi, og seinni sálma-sangi. Tá ið Føroya Fólks Sangbók kom, varð hon eisini sungin. Alt varð flutt víðari til okkum systkini.

- Eg havi fingið skjaldrini við móðurmjólkinum so at siga. Sungið varð fyri okkum, tá vit lógu í vøgguni, vit vórðu nanað, og eg minnst serliga lotturnar á knænum hjá pápa, har hann sang fyri mær. Vit fingi ein beiggja, tá ið eg var níggju ára gomul, og honum plagið eg at nana og syngja fyri. Tískil duga beiggjarnir hjá mær og eg øll skjaldrini. Teir kanska ikki so raðið sum eg, men eri so tann av okkum, sum síðani havi hildið tey við líka, greiðir Vilhelmina frá.

- Vit hava frá okkara foreldrum fingið ein ómetaligan stóran arv. Hesin sangskatturin kann ikki metast ov høgt. Tað var ikki lisið

so nógv í okkara heimi, tí arbeiði var alla tíðina. Meðan pápi spann hevði hann kvæðabókina, sum abbin hevði skrivað við hond, liggjandi á bonkinum beint við rokkin, samstundis sum hann minti seg á ymsu kvæðarindini. Og tað vóru kvæði, ið høvdu fleiri hundrad ørindi. Haðani fingi vit spennandi søgur um risar og tröll, og í kvæðunum er tað jú altíð tað góða sum vinnur á tí illa. Tað er ikki at samanbera kvæðini, vit hoyrdu sum børn, við kvæðini, ið verða kvøðin í dag. Tað nógva í dag eru tættir.

Umhvørvið á Trøðni, har Vilhelmina og beiggjarnir vuku upp, var sum vera man tað gamla, føroyska, ið eyðkendi tíðina fyrst í øldini. Pápi Vilhelminu, sum var 22 ár eldri enn mamman, var heimamaður og seyðamaður.

- Tá ið vetrarkvøldini komu og myrkt var úti, fóru vit í ullina at arbeiða. Vit nappaðu, karðaðu og bundu, og tá ið høvdið á okkum smáu byrjaði at hanga, tók hann okkum upp á knæið og sang fyri okkum. Onkur heldur, at skjaldrini vóru fyri at læra børnini stig, men tað minnst eg einki um. Hjá okkum vórðu tey brúkt til at gera okkum rólíg, áðrenn vit lögdu okkum um kvøldið. Nakrir fáir tónar upp og niður, og rólíg rútm. Hesar lotturnar, tá ið vit vóru børn, ullin lá á gólvnum, hundarnir lógu uppi í henni, mamma og eg bundu meðan hini karðaðu og pápi spann, lærdu vit skjaldrini. Menn komu inn við snældum, og so sátu teir og vundu, meðan vit øll sátu og sungu. Onkuntíð komu gamlar konur til okkara at spæla kort. Vit hava havt ein einastandandi uppvøksur. Vit áttu ongar pengar, men vit vóru ongantíð svong ella kold.

- Bestu lotturnar eg minnst sum barn var um morgnarnar. Eg vaknaði so ógíliga tíðliga, eingin tímdi at koma upp við mær. Pápi fór eisini tíðliga upp, tí hann skuldi spinna, áðrenn hann fór í hagan, soleiðis at mamma hevði eitt sindur at keypa fyri. Eg kyndi so upp, sópaði gólv, og setti meg síðani at binda, meðan pápi spann.

Ættarlið tagd skjaldrini burtur Vilhelmina minnst, at hon longu níggju ára gomul dugdi øll skjaldrini. Hvussu nógv, dugir hon ikki at siga, men fleiri og fleiri hon ikki hevur minst í nóg ár, koma enn fram fyri hana, og hon dugir tey raðið.

- Skjaldrini vóru sungin um

allar Føroyar um aldaskiftið.

Fleiri hava sagt mær, at omma teirra hevur lært tey skjaldur. Ikki mamman, pápin ella abbin, men omman. Og soleiðis hevur ivaleyst verið um allar Føroyar. Men longu eitt sindur inn í hesa øldini, eru skjaldrini ikki so vanlig.

- Mær kunnugt eru skjaldrini í

Føroyum øll líka. Nøkur frábrigdi eru sjálvsagt í lögum og orðasmíði, men sum heild eru tey tey somu. Í Funningi er rútmán eitt nú meiri monotom, enn vit kenna hana í Skálavík. Eisini uttanlands eri eg vordin varug við, at okkurt gongur aftur, nøkulunda sama rútmá og sama snið. Skjaldrið um Hákun, sum ríður í timburskóg, havi eg hoyrt eitt frábrigdi av í Noregi. Har kalla tey skjaldrini fyri barnarím. Hugsandi er eisini, at skjaldur eru komin úr søgum og kvæðum.

- Tá ið eg vaks upp í triati- og fyrati árunum minnst meg ikki, at skjaldrini vóru vanlig í øðrum húsum í Skálavík. Ættarliðið, sum vaks til fyrst í hesi øldini, hava

Ættarliðið, sum vaks til fyrst í hesi øldini, hava lagt skjaldrini burtur og tagt, hóast tey hava verið har.